

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Goedkeuring van de opstart van de plaatsingsprocedure van het DBFM-project 'Totaalrenovatie Ruppeltunnel'.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De voorgestelde projecten sluiten aan bij het investeringsprincipe om de focus te leggen op projecten die bijdragen tot onze welvaart, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, en die een antwoord bieden op de grote onderhoudsnood. Bovendien dragen de projecten zo maximaal mogelijk bij aan de modale shift in functie van de klimaatdoelstellingen. De totaalrenovaties van de tunnels geven verder ook invulling aan de prioritaire doelstelling “structureel onderhoud en vervangingsinvestering” van het regeerakkoord.

In de Beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken 2024-2029 omschrijft de minister een aantal strategische en operationele doelstellingen waar deze projecten een invulling aan geven:

- **SD 1. Investeren in betrouwbare, performante en veilige infrastructuur**, met als operationele doelstellingen het investeren in robuuste en toekomstbestendige infrastructuur (OD 1.2), het onderhoud en de betrouwbaarheid van onze infrastructuur (OD 1.3), en kwalitatieve voorbereiding van projecten (OD 1.4).
- **SD 2. Zorgen voor een duurzame modal shift voor personenvervoer**, met een sterk Vlaams fietsbeleid (OD 2.3).
- **SD 5. Bouwen aan een gedragen Vlaams verkeersveiligheidsbeleid**, met samenwerking als basis voor verkeersveiligheid (OD 5.1).
- **SD 6. Investeren in economische en logistieke netwerken**, gericht op efficiënter goederenvervoer over de weg (OD 6.5) en optimaal benutten van bedrijventerreinen (OD 6.8).
- **SD 8. Versterken van de focus en efficiënter werken binnen het beleidsdomein MOW**, door een sterker mobiliteitsbeleid via een modusneutrale blik (OD 8.1) en samenwerking binnen en buiten het beleidsdomein (OD 8.2).

Betreffende Asset Management wordt in het GIP voor de Vlaamse wegtunnels verwezen naar het TunnelPlan Vlaanderen, dat een tienjarige modernisering voorziet. Daarbij worden tunnels vernieuwd en uitgerust met geavanceerde technologie. Ook de bewaking en bediening van tunnels worden gemoderniseerd. Het GIP 2025-2027 voorziet hiervoor budgetten, zodat de renovaties in deze legislatuur kunnen doorgaan.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het begrotingsakkoord is aangevraagd op 28 juni 2026 en afgeleverd op 16 juli 2026.

- ////////////////////////////////////

C. PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING

De rol van PPS in de realisatie van de ambities van de Vlaamse Regering

In het Regeerakkoord 2024-2029 wordt de Vlaamse Regering geconfronteerd met significante investeringsnoden in mobiliteitsinfrastructuur. Uiteraard wordt beoogd met deze investeringen tegemoet te komen aan een aantal urgente mobiliteitsnoden in Vlaanderen. Niettemin hebben dergelijke investeringen een ruimere economische en maatschappelijke draagwijdte.

Daarnaast beogen deze investeringen ook de uitbouw van een veiliger netwerk en infrastructuur en komen deze investeringen ook de (verkeers)leefbaarheid ten goede.

PPS - als vorm van alternatieve financiering - biedt de mogelijkheid om dergelijke investeringen te versnellen en sneller de maatschappelijke baten verbonden aan de desbetreffende infrastructuur te realiseren. Tegelijk biedt PPS voor de realisatie van mobiliteitsinfrastructuur ook het kader om - a.h.w. als een hefboom - ook andere beleidsdoelstellingen en ambities te realiseren. Het is immers eigen aan PPS dat de private partij een zekere “ontwerpvrijheid” wordt gelaten. De publieke partner specificeert aldus de “outputspecificaties” - de eisen waaraan de infrastructuur moet voldoen inzake gebruik en beschikbaarheid - maar laat de technische en praktische invulling over aan de private partner.

De mededingingssituatie tijdens de plaatsingsprocedure noopt de geïnteresseerde marktpartijen vanuit hun kennis, ervaring en innovatief vermogen oplossingen te zoeken die hen een concurrentieel voordeel opleveren. PPS stimuleert aldus innovatie.

Tegelijk laat de techniek van de outputspecificaties samen met een doelmatig gebruik van gunningscriteria toe dat de geïnteresseerde marktpartijen ook ruimtegebruik, landschappelijke inpassing, aspecten inzake waterhuishouding, ecologische aspecten, leefbaarheid... mee in rekening brengen bij het uittekenen van hun voorstel.

De DBFM-uitvoeringsvorm

Een PPS-verband omvat een contractuele relatie tussen één of meerdere publieke partners en één of meer private partners, gebaseerd op een partnerschapsmodel. Dit partnerschapsmodel is gericht op de realisatie van meerwaarden voor beide partijen. Het laat de publieke sector toe beroep te doen op de knowhow, ervaring en innoverende en creatieve capaciteit van de private sector voor het leveren van een publieke dienst, weliswaar op basis van eisen die de publieke partner stelt aan die dienstverlening. Dergelijke samenwerking kan diverse vormen aannemen met o.a. de Design, Build, Finance and Maintain (DBFM)-formule.

De publieke partner zal in een DBFM-formule een overeenkomst afsluiten met een speciale projectvennootschap, de SPV-DBFM, die zal opgericht worden door de private partner die via een plaatsingsprocedure zal gekozen worden en aan wie de opdracht zal worden gegund.

In overeenstemming met de DBFM-overeenkomst zal de SPV-DBFM van de publieke partner vanaf de beschikbaarheidsdatum (dus a.h.w. vanaf “voorlopige oplevering”) een prestatieafhankelijke periodieke beschikbaarheidsvergoeding ontvangen welke mogelijks gecorrigeerd zal worden voor de beschikbaarheidscorrecties (op basis van lane rentals) en prestatiekortingen (op basis van boetepunten). De configuratie wordt door de SPV-DBFM ontworpen, gebouwd, gefinancierd en onderhouden gedurende een vast te stellen periode (in mobiliteitsinfrastructuur doorgaans 30 jaar) vanaf de beschikbaarheidsdatum. De opdrachtnemer moet tijdens deze periode het nodige doen opdat de configuratie beantwoordt en blijft beantwoorden aan de beschikbaarheidseisen. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat de opdrachtnemer een kwalitatief hoogstaande infrastructuur oplevert en deze ook naar behoren onderhoudt.

De afgelopen 20 jaar werd een goede trackrecord opgebouwd met DBFM-projecten in Vlaanderen voor wat betreft infrastructuurprojecten en kan op basis van de gerealiseerde projecten geconcludeerd worden dat de resultaten positief zijn.

Op niveau van het Beleidsdomein MOW werden binnen het Managementcomité van het Beleidsdomein afspraken gemaakt over het creëren van kennisnetwerken en kenniscellen. Ook m.b.t. PPS en DBFM wordt deze aanpak voor kennisdeling en kennisopbouw toegepast. Daarnaast biedt het Departement MOW via NeXperta binnen het Beleidsdomein MOW horizontale ondersteuning inzake overheidsopdrachten en inzake bouw- en geotechnische expertise.

Met een sterker samenwerkingsmodel binnen het beleidsdomein MOW, onder leiding van de Secretaris-Generaal van het Departement MOW (als modusneutrale regisseur voor het Beleidsdomein MOW), wordt ook voor DBFM-projecten een slagvaardige en efficiënte aanpak beoogd, met kennisopbouw en -valorisatie. Dit waarborgt onder meer ook de coördinatie tussen de verschillende PPS-projecten in termen van projectplanningen zodat overbevraging van de markt wordt vermeden.

1. PROJECTBESCHRIJVING

Vlaanderen bouwt een aantal belangrijke nieuwe tunnels. De tunnels in ontwerp zijn gemiddeld langer dan de bestaande tunnels en situeren zich hoofdzakelijk op het hoofdwegennet.

Het Agentschap Wegen en Verkeer heeft met het Tunnelplan Vlaanderen een masterplan uitgewerkt om in een tijdspanne van tien jaar de veiligheid en de betrouwbaarheid van alle tunnels in Vlaanderen op orde te zetten, de exploitatie te moderniseren en een professioneel assetmanagement in te voeren in overeenstemming met ISO 55001.

- totaalrenovaties
- deelrenovaties
- onderhoud
- uitbouw Verkeerscentrum

De jaarlijkse onderhoudsmiddelen stijgen gradueel naar 20 miljoen euro tegen 2029.

De **totaalrenovatie**, één van de vier pijlers van het ‘Tunnelplan Vlaanderen’ bundelt alle ingrepen van bouwkundige aard, en combineert dit met de vernieuwing van technische installaties ter bevordering van de veiligheid. Een totaalrenovatie vergt het afsluiten van de tunnelkokers voor verkeer voor een substantiële periode en dient zorgvuldig voorbereid te zijn. Minder hinder maatregelen zijn noodzakelijk.

Onderhavige nota betreft enkel de totaalrenovatie van de Rupeltunnel.

Het Agentschap Wegen en Verkeer wenst de totaalrenovatie van de Rupeltunnel in het DBFM-programma, als onderdeel van "Tunnelplan Vlaanderen" via PPS te realiseren. Het opzet van het DBFM-programma betreft niet louter een renovatieproject, maar wordt tevens aangegrepen om in samenwerking met de private markt onderhoud en monitoring te optimaliseren (met een wederzijds positief leereffect tot gevolg) maar ook om de verkeersveiligheid en beschikbaarheid in functie van doorstromingsproblemen aan te pakken.

Een groot aantal elementen wijst uit dat de DBFM-aanpak de aangewezen methode is om dit project te realiseren, vergeleken met een klassieke aanbesteding. In bijlage een nota met de onderbouwing voor de keuze van een DBFM-formule. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan artikel 3 van het decreet houdende een kader voor grote projecten en programma's van 22 maart 2019.

De DBFM-opdracht zal gegund worden na een concurrentiegericht dialogoog op grond van artikel 39 §1 van de Wet inzake Overheidsopdrachten van 17 juni 2016 (grond: art. 38, §1, 1°, b) en c) van de Wet inzake Overheidsopdrachten van 17 juni 2016), dewelke per tunnel apart gevoerd zal worden.

De concurrentiegerichte dialoog bestaat uit een selectie-, een dialoog- en een offerte-/gunningsfase.

De gunningsbeslissing zelf zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan De Vlaamse Regering.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het gunstige begrotingsakkoord werd verleend op 16 juli 2026, waarbij het taakstellend budget voor dit project wordt vastgeklikt. Daarnaast zal jaarlijks, zowel in functie van een begrotingsronde als bij de opmaak van het GIP, een actualisatie van de tabel grote projecten worden voorzien, inclusief projecten met lopende en toekomstige beschikbaarheidsvergoedingen.

Rekening houdend met een realistische prognose van inflatie en een eventueel groeipad in de investeringskredieten van het beleidsdomein MOW wordt na de erkenning van de in deze nota voorgestelde projecten als Vlaamse PPS-projecten voldaan aan de voorwaarden van artikel 4 van het decreet houdende een kader voor grote projecten en programma's dd. 22 maart 2019.

De afbakening van risico's, de risicoverdeling alsook nodige “Minder-Hinder” maatregelen maken onderdeel van het vervolgtraject van deze procedure. Om rekening te houden met het advies van IF van 23 maart 2026 werden op de basisramingen van beide projecten toeslagen toegepast cf.

Pagina 6 van 9

De scope en de kosten van dit project en het flankerend beleid, in overeenstemming met de vignerende wetgeving (bv. Europese tunnelrichtlijn), worden beperkt tot datgene wat strikt noodzakelijk en voldoende is voor de realisatie van het project. Het taakstellend budget mag met maximum 2% per jaar geïndexeerd worden.

De geraamde bouwkost bedraagt 371,8 mio euro (inclusief btw, prijspeil september 2025).

De geraamde bouwkost 371,8, prijspeil van september 2025 werd omgerekend naar prijspeil juli 2026 (+2%) en bedraagt 379,2M, met een geactualiseerde beschikbaarheidsvergoeding (prijspeil juli 2026) van 41,7 mio.

Er wordt voor de beschikbaarheidsvergoeding rekening gehouden met:

- Dit resulteert in een factor van 0,0108 (11%) voor de beschikbaarheidsvergoeding.

Studiekost, onderstaande grootorde van studiebudgetten wordt geraamd voor het DBFM programma zijnde 4% van de geschatte bouwkost.

- ## Geen onteigeningskost.

Volgende kosten worden opgenomen binnen de begroting van MOW (GIP):

- ////////////////////////////////////

Het taakstellend budget van 379,2 mio euro bestaat uit:

- Investeringskost: 327,6 mio euro
- Kosten voor onteigeningen: 0 euro
- Studies: 15,2 mio eur
- Flankerend beleid: 36,4 mio euro

B. ESR-TOETS

In de opdrachtdocumenten voor de verschillende projecten zal gewerkt worden met een standaard DBFM-overeenkomst waarvoor een gunstig INR/Eurostat advies bestaat. Het Agentschap Wegen en Verkeer zal ervoor zorgen dat de ESR-neutraliteit van de DBFM-overeenkomst wordt bewaakt bij de omzetting van deze standaardovereenkomst voor elk project.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Deze nota heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het Agentschap Wegen en Verkeer zal, in samenwerking met verschillende entiteiten binnen en buiten de Vlaamse overheid, de synergieën en mogelijke winsten van deze projecten maximaliseren door de nodige samenwerkingsovereenkomsten af te sluiten.

MINDER HINDER MAATREGELEN - TOTAALRENOVATIE TUNNELS

Een totaalrenovatie vergt het afsluiten van de tunnelkokers voor verkeer voor een substantiële periode en dient zorgvuldig voorbereid te zijn. Minder hinder maatregelen zijn noodzakelijk.

4. VERDER TRAJECT

Na beslissing van de Vlaamse Regering zullen de opdrachtdocumenten verder worden voorbereid.

De planning voor het DBFM-project Totaalrenovatie van de Rupeltunnel is als volgt:

- Start van de selectiefase: 3e kwartaal 2027
- Aanvang dialoofase: 2e kwartaal 2028
- Offertefase: 1e kwartaal 2029
- Voorstel gunningsbeslissing aan Vlaamse Regering: 3e kwartaal 2029
- Uitvoeringstermijn: 3e kwartaal 2030 – 1e kwartaal 2032
- Beschikbaarheidsvergoeding vanaf 1e kwartaal 2032

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de opstart van de plaatsingsprocedure middels concurrentiegericht dialogoog voor de DBFM-opdracht 'Totaalrenovatie Rupeltunnel' en het Agentschap Wegen en Verkeer te gelasten met het voeren van de plaatsingsprocedure;
2. haar goedkeuring te hechten aan de voorgestelde selectieleidraad voor de DBFM-opdracht 'Totaalrenovatie Rupeltunnel' met het oog op de selectie van in principe 4 kandidaten;
3. Een taakstellend budget vast te leggen van 379,2 mio euro, op prijspeil 2026, dat met max. 2% per jaar geïndexeerd mag worden.
4. de Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlagen

- Tunnelplan Vlaanderen - v2.2
- Selectieleidraad DBFM-project 'Totaalrenovatie Rupeltunnel'.

////////////////////////////////////